

که دارد تمام سازوکارهای حفظ حریم خصوصی را پیش بینی کرده است. مثل اینکه پزشکان تا کجا می‌توانند ورود داشته باشند، تا چه حدی می‌توانند از اطلاعات بیمار استفاده کنند؟ همه‌چیز درواقع مشخص است، اما لازم است بین همکاران نظام پزشکی، وزارت بهداشت و قوه قضاییه هماهنگی صورت بگیرد تا تعداد کمی از همکاران ما که این الزامات را رعایت نمی‌کنند، ملزم شوند تا از حریم خصوصی بیماران سوءاستفاده نکنند. در عین حال نباید از یاد برد که جامعه پزشکی در حفظ اصل رازداری، تعهد و رعایت اخلاق حرفه‌ای پایدار بوده و همواره مدافع حقوق بیماران است و اگر عده انگشت‌شماری قوانین را رعایت نکرده و تخلف می‌کنند، نباید آن را به کل جامعه پزشکی تعمیم داد.»

اسرار پزشکی رابطه مستحکم بیمار و پزشک است

محمود عباسی، رئیس انجمن علمی حقوق پزشکی ایران، رئیس مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی دانشگاه علوم‌پزشکی شهید بهشتی و رئیس اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانی هم در مورد «چرا»یی جرم بودن افشای اسرار پزشکی به «شهرود» می‌گوید: «علت این است که اسرار پزشکی رابطه مستحکم بیمار و پزشک را تشکیل می‌دهد. از ابتدای تاریخ هم به همین صورت بوده است. یعنی می‌توان گفت از همان زمانی که نخستین بیمار برای رفع آلام خودش به پزشک مراجعه کرد، اخلاق پزشکی هم شکل گرفت و به‌تدریج اطمینان بین پزشک و بیمار ایجاد شده است.»

تاریخ هم به همین صورت بوده است. یعنی می‌توان گفت از همان زمانی که نخستین بیمار برای رفع آلام خودش به پزشک مراجعه کرد، اخلاق پزشکی هم شکل گرفت و به‌تدریج اطمینان بین پزشک و بیمار ایجاد شده است.»

پایبندی به اصل رازداری

چرا پایبندی به اصل رازداری در روابط پزشک و بیمار مهم است؟ این پرسشی است که رئیس مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی دانشگاه علوم‌پزشکی شهید بهشتی در پاسخ به آن می‌گوید: «اساسا پایه و بنیان رابطه پزشک و بیمار را رازداری تشکیل می‌دهد. اگر این ارزش‌های اخلاقی حاکم بر رابطه پزشک و بیمار نباشد، بیماران اطمینان نمی‌کنند تا نزد پزشکان بروند. اگر اطلاعاتی را که پزشک از بیماران دارد، افشا کند ممکن است باعث سرفکندگی بیمار در خانواده یا جامعه شود. در هرصورت هر انسانی یک رازی دارد، حریم خصوصی دارد و حق خلوت دارد؛ اینها باید محفوظ بمانند. این اسرار بسترها و زمینه‌هایی هستند که کسی نباید به‌خودش اجازه بدهد تا در مسائل شخصی، فردی و حقوق شخصی افراد ورود پیدا کند.»

...

مجازات پزشکیانی که ناقض اصل رازداری هستند

مجازات پزشکیانی که اسرار بیماران خود را فاش می‌کنند، چیست؟ عباسی در این خصوص به «شهرود» می‌گوید: «فلسفه پیشگیری یا خودداری از انتشار اسرار بیماران به حمایت قانونگذار از اخلاق پزشکی برمی‌گردد. از این طریق قانونگذار خواسته است بر یک امر اخلاقی صحه بگذارد و یک عامل بازدارنده و پیشگیرانه در برابر افشای اسرار بیماران ایجاد کند.

براساس ماده ۶۴۸ قانون مجازات اسلامی، مجازات پزشکان، ماماها حتی داروسازانی که اسرار بیماران را فاش کرده‌اند از سه ماه و یک روز تا یک سال حبس محکوم می‌شوند و یک میلیون و پانصد هزار تومان تا ۱۶ میلیون تومان هم جزای نقدی درنظر گرفته شده است. البته این مجازات محدود به اطباء و شاغلان بخش بیمارستانی و درمانی ازجمله ماماها، داروسازها و پزشکان نمی‌شود بلکه این مجازاتی است برای تمام کسانی که حق امانتداری را در حیطه کاری خود رعایت نکرده‌اند. سایر افرادی هم که محرم اسرار دیگران تلقی می‌شوند همچون وکیل و قاضی اگر مبادرت به نقض رازداری بکنند، مجرم شناخته می‌شوند و تحت تعقیب کیفری قرار خواهند گرفت. ضمن اینکه این موضوع تخلف انتظامی هم هست یعنی هم نقض قاعده رازداری و یک امر غیراخلاقی و غیرقابل توجیه است و هم اینکه تخلف انتظامی هم شمرده می‌شود.

با شکایت بیماران، پرونده تشکیل می‌شود و در دادسرای انتظامی نظام پزشکی و هیأت‌های بدوی تجدیدنظر و انتظامی نظام پزشکی تحت رسیدگی قرار می‌گیرد. همچنین طبق مواد ۲۸ و ۲۹ قانون سازمان نظام پزشکی، سهل‌انگاری در انجام وظایف قانونی به وسیله شاغلین حرفه پزشکی و وابسته به پزشکی تخلف محسوب و متخلفین با توجه به‌شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن از توبیخ کتبی گرفته تا جزای نقدی و محرومیت از حقوق اجتماعی مجازات می‌شوند. مجازات پزشک در هیأت‌های انتظامی براساس میزان وسعت تخلف، تصمیم‌گیری می‌شود.»

او معتقد است که نقض حقوق بیمار چه در فضای مجازی و چه در فضای حقیقی تفاوتی ندارد و برای متخلفان از سوی قانونگذار مجازات در نظر گرفته شده است: «هیچ تفاوتی ندارد که نقض قاعده رازداری و افشای اسرار بیماران در فضای حقیقی رخ دهد یا فضای مجازی، البته امروز شاهد ولنکاری و ناهنجار اجتماعی در فضای مجازی هستیم که به‌صورت افسارگسیخته موجباتی را فراهم کرده که ما در این فضا شاهد نقض اسرار بیماران باشیم. در هر صورت با خاطی برخورد می‌شود و تحت پیگیری قضایی قرار می‌گیرد.»

رئیس اندیشکده بین‌المللی کرامت انسانیت، اسرار بیماران را حق‌الناس می‌داند و تصریح می‌کند: «فراموش نکنیم که با افشای راز بیماران بر لبه تیغ حرکت می‌کنیم و همیشه مراقب باشیم مبادا اسرار پزشکی را فاش کنیم. ما حق نداریم بدون اجازه فرد یا اولیای قانونی کودک، تصاویر و اسرار بیمار را منتشر کنیم.»

...

گزارش «شهرود» از نقض حریم خصوصی و اصل رازداری بیمار

مزایده اسرار بیماران در صفحات مجازی «پزشک بلاگرها»

✍️ [مریم رضاخواه]درحالی‌که براساس قوانین و آیین‌نامه سازمان نظام پزشکی، انتشار تصاویر خصوصی و برهنه از بیماران ممنوع است و پزشکان حق انتشار اسرار بیماران را ندارند، همچنان برخی از پزشکان در صفحات مجازی خود انواع تبلیغاتی را منتشر می‌کنند که نه‌تنها جزء حریم خصوصی و شاید اسرار بیماران‌شان باشد که هیچ‌گونه سختیتی با عُرف جامعه ما ندارد.

این روزها انتشار عکس‌هایی که هیچ رنگ‌وبویی از قیدوبند در آن وجود ندارد، به‌وضوح در صفحات شخصی اینستاگرام برخی پزشکان دیده می‌شود. پزشکیانی که اخلاق پزشکی رازپر یا گذاشته و با نقض حریم خصوصی بیماران، شخصی‌ترین تصاویر از نوع عمل‌ها را نیز در فضای مجازی به اشتراک می‌گذارند تا به کسب‌وکارشان رونق دهند. «پزشک بلاگری» پدیده نوظهوری که در سال‌های اخیر در فضای مجازی رواج پیدا کرده و به‌واسطه این بستر، رشد گسترده‌ای یافته است. شبکه‌های اجتماعی، به موازات تغییراتی که در عرصه‌های مختلف زندگی روزمره ما ایجاد کرد، تغییراتی هم در چهره رسمی طب و طبابت به‌وجود آورد. به‌گونه‌ای که می‌توان گفت امروزه در کنار پزشکی رسمی و مرسوم، یک پزشکی غیررسمی و مجازی هم داریم که مختصات و مقتضیات خودش را دارد. شبکه‌های اجتماعی هرچند فضای خوبی برای معرفی کسب‌وکارها بوده و قادر است در ایجاد اشتغال و درآمدزایی مؤثر واقع شود، اما همین فضا اگر نظارتی بر آن صورت نگیرد و به‌درستی مدیریت نشود، آسیب‌هایش، جامعه را در معرض نابودی قرار خواهد داد.

او تأکید می‌کند که اینها حکایت از آن دارد که قانون، تأکید بسیاری به حریم خصوصی بیمار دارد و اجازه نداده است از این اطلاعات سوءاستفاده شود. شکارچی در ادامه، جزئیات ماده سوم و چهارم منشور حقوق بیمار را بازگو می‌کند و می‌گوید: «در ماده سوم منشور، ۲۰ اصل رازداری تأکید می‌شود. در ماده چهارم گفته می‌شود اگر اطلاعات را می‌خواهید در اختیار فردی قرار دهید تنها با

استعلام و درخواست رسمی دادگاه اجازه دارید.»

این مسئول در سازمان نظام پزشکی، مشکل بزرگی را که پیش روی جامعه پزشکی قرار دارد، تبلیغات پزشکان در فضای مجازی می‌داند که ناقض حریم خصوصی بیماران است: «وضعیت بد و نامناسبی بر تبلیغات پزشکان زیبایی حاکم است. به این صورت که جراح یا پزشک قبل و بعد از عمل جراحی از بدن عریان بیمار عکس گرفته و در شبکه‌های مختلف مجازی مانند اینستاگرام منتشر می‌کند. در بسیاری از تصاویر حتی چهره فرد مشخص است. این کار حتی اگر با رضایت بیمار نیز باشد بازهم به دلیل هنجارشکنی و محتوای برهنه، محکوم است. این پزشکان باید به قوانین و عُرف جامعه احترام بگذارند.»

پزشک آکادمیک نیاز به تبلیغات ندارد

شکارچی معتقد است که پزشک آکادمیک نیاز به تبلیغات ندارد. وی در عین حال درصد این پزشکان را که در فضای مجازی تبلیغات می‌کنند، کم می‌داند اما در عین حال می‌گوید: «همین تعداد محدود پزشکان مانند یک لکه سیاه روی پیشانی دیده می‌شود و این آزار دهنده است. اگر به بیمارستان‌های دانشگاهی، بیمارستان‌های تأمین اجتماعی و بیمارستان‌هایی که ماموریت‌محور هستند؛ مانند بیمارستان‌های علوم پزشکی و... مراجعه کنید می‌بینید که خیل عظیمی از بیماران به این مراکز مراجعه می‌کنند و درمان می‌شوند، اما هیچ‌یک از این پزشکان در این مراکز نه به‌دنبال تبلیغات هستند، نه دیده‌شدن. شبانه‌روز در این مراکز برای درمان بیماران وقت می‌گذارند و از حریم خصوصی بیماران استفاده نمی‌کنند. قسمت اعظم جامعه پزشکان هم، همین پزشکیانی هستند که بدون آن‌که دیده شوند و تبلیغات کنند، زحمت می‌کشند و کار می‌کنند.»

این پزشک متخصص ادامه می‌دهد: «سازمان نظام پزشکی در حیطه وظایفی

فضای مجازی، همچون چاقوی دولبه با فرصت‌ها و تهدیدهای بسیاری همراه است. بهره‌گیری از فضای مجازی برای کسب‌وکارها چنانچه از روال صحیح خود خارج شود، به تهدیدی برای جامعه تبدیل خواهد شد، تهدیدی که منجر به ظهور و بروز آسیب‌های اجتماعی و ناهنجاری‌های اخلاقی در جامعه می‌شود.

برای همین به اعتقاد کارشناسان، لازم است پزشک بلاگری از مناظر مختلف مورد بررسی و آسیب‌شناسی قرار گیرد. پزشکیانی که با حراج راز و اسرار بیماران در فضای مجازی، کسب‌وکار پررونقی به راه انداخته‌اند.

ابعاد مختلف منشور حقوق بیماران

در همین خصوص بابک شکارچی، معاون آموزش و پژوهش سازمان نظام پزشکی، به جزئیات منشور حقوق بیمار اشاره می‌کند و به «شهرود» می‌گوید: «ماده اولی که در منشور حقوق بیماران وجود دارد، بر این نکته تأکید می‌کند که کلیه پزشکیانی که عضو سازمان نظام پزشکی هستند باید به حریم خصوصی بیمار و اطلاعاتی که دارند و در عین حال به حق بیمار مبنی بر محرمانه‌بودن تمام اطلاعات، احترام بگذارند. این حقوق شامل اطلاعات حساس و غیرحساسی است که به هر شکل در مراحل مختلف تشخیصی و درمانی جمع‌آوری می‌شود یا به برترتیب در اختیار تیم درمانی قرار می‌گیرد. همچنین ارائه اطلاعات به افرادی به جز شخص بیمار یا افرادی که از طرف او اجازه داشته باشند، ممنوع است.»

وی در ادامه به ماده دوم منشور حقوق بیمار اشاره می‌کند و می‌گوید: «تمام اعضای تیم درمانی بیمار اجازه دارند به اطلاعات بیمار دسترسی پیدا کنند، چرا که در طول درمان بیمار ممکن است مؤثر باشد، اما افراد دیگری جز تیم درمانی، مثل پزشکان دیگر، پرستاران یا کسانی که جزو سازمان نظام پزشکی یا جامعه سلامت هستند، به صرف اینکه فقط پزشک یا کادر سلامت هستند، نباید به این اطلاعات دسترسی داشته باشند.»

شکارچی: «وضعیت بد و نامناسبی بر تبلیغات پزشکان زیبایی حاکم است. به این صورت که جراح یا پزشک قبل و بعد از عمل جراحی از بدن عریان بیمار عکس گرفته و در شبکه‌های مختلف مجازی مانند اینستاگرام منتشر می‌کند. در بسیاری از تصاویر حتی چهره فرد مشخص است. این کار حتی اگر با رضایت بیمار نیز باشد بازهم به دلیل هنجارشکنی و محتوای برهنه، محکوم است. این پزشکان باید به قوانین و عُرف جامعه احترام بگذارند.

✎ خبرروز

کدام پلاک‌ها برای خودروها غیرمجاز هستند؟

معاون اجتماعی و فرهنگ ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ گفت: رانندگان توجه داشته باشند که پلاک‌های خارجی و پلاک‌های منسوخ‌شده غیرمجاز هستند. سرهنگ فیروزکشیر با اشاره به شرایط پلاک وسایل نقلیه اظهار کرد: پلاک قطعه‌ای فلزی در ابعاد مختلف است که روی آن اعداد و حروف مختلف نوشته شده و درواقع هویت وسایل نقلیه محسوب می‌شود. معاون اجتماعی و فرهنگ ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ با اشاره به تاریخچه استفاده از پلاک‌ها ادامه داد: استفاده از پلاک‌ها به سال ۱۲۹۸ باز می‌گردد که در ابتدا روی گاری‌ها نصب شد و از سال ۱۳۰۵ به بعد روی خودروها نیز نصب شد.

انواع پلاک خودرو کدام است؟

وی با اشاره به رنگ پلاک‌های ملی افزود: پلاک‌های سبز رنگ مربوط به نیروهای پلیس و سپاه پاسداران است.

برای وسایل نقلیه است و هر وسیله باید پلاک داشته باشد که مختص خود آن است. همچنین تردد خودروها بدون پلاک، غیرقانونی است. معاون اجتماعی و فرهنگ ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ ادامه داد: هر پلاک مختص یک فرد است؛ اگر فردی خودروی خود را بفروشد، این پلاک برای فرد به صورت امانت تا شش ماه نگهداری می‌شود.

پلاک‌های غیرمجاز کدامند؟

کشیر با اشاره به پلاک‌های غیرمجاز گفت: پلاک‌های خارجی و پلاک‌های منسوخ شده غیرمجاز هستند. همچنین تغییر در پلاک‌ها یا پلاک‌های دست نوشته نیز غیرقانونی است و پلیس در صورت مشاهده با آنها برخورد می‌کند. وی افزود: بر اساس ماده ۱۹ آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی، تردد وسایل نقلیه بدون پلاک ممنوع است. همچنین تمامی خودروسازان و مونتاژکاران وسایل نقلیه باید قبل از فروش این وسایل را شماره‌گذاری کنند.

پلاک مختص هر فرد است

وی افزود: پلاک همانند کارت ملی و کارت شناسایی